

ВИСНОВОК

На сучасному етапі розробка концептуальних основ національної бібліографії не обмежується традиційними бібліографознавчими проблемами і базується на терені інформатизації суспільства. Сьогодні, коли інформація стає одним із найважливіших ресурсів, що впливає на розвиток суспільства, національна бібліографія являє собою найперший необхідний інформаційний продукт і покликана служити пошуку інформації в потоках, каналах і механізмах інформаційного поля. Звідси прагнення до максимально повного, об'єктивного обліку всіх можливих джерел, що так чи інакше стосуються України з Х до ХХ століття, що буде служити базою для серйозного аналітичного осмислення історії, економічного, політичного, соціального аспектів життєдіяльності народу України.

Національна бібліографія з'явилася в Європі в XVI ст. в результаті кардинальних соціально-політичних змін. Основні фактори, що сприяли появі НБ: формування націй і мов, створення і зміцнення національних держав, розвиток книгодрукування, потреби книжкової торгівлі, секуляризація науки від релігійної ідеології. Уявлення про структуру НБ історично змінювалося. Воно пройшло шлях від поняття НБ як інформаційної продукції відповідно національною мовою (вузьке розуміння до широкого розуміння НБ, що включає рукописні, друковані, електронні матеріали та всіма мовами на території даної держави, створені національною мовою незалежно від змісту за межами даної держави, всіма мовами про дану націю і державу).

До останнього часу не існувало ані повного репертуару української книги, ані національної бібліографії в повному її значенні, хоча концепції національної бібліографії розвивалися українськими бібліографами. Лише наприкінці 80-х років була відновлена теоретична розробка та розпочалося практичне створення національної бібліографії, репертуару української книги та документальної україніки.

З початку 90-х років ХХ ст. розпочався новий етап у розробці проблем НБ України. У дослідженні НБ виокремлюється комплекс загальнотеоретичних проблем, пов'язаних з визначенням типології об'єктів бібліографічного обліку, дослідженням проблем створення ретроспективної НБ України.

На сучасному етапі НБ України не обмежується тими параметрами, які були окреслені спочатку. В нинішніх умовах виникає нове, інформаційне суспільство, яке можна розглядати як продовження еволюції індустріального та постіндустріального суспільства, при цьому спостерігаються найбільш швидкі темпи зростання секторів створення та споживання інформації. Кардинальним чином змінюється роль і місце інформації й знань в діяльності людини, вони перетворюються в один з найважливіших ресурсів, поряд з енергією та корисними копалинами. За ступенем споживання цього ресурсу оцінюється ступінь розвинутої країни, її економічний та політичний потенціал. Інформатизація стає основою розвитку НБ, яка, в свою чергу, стає частиною міжнародної системи інформаційного обміну.

Нині НБ вийшла на міжнародний рівень і, розвиваючись за об'єднаною програмою IFLA (Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ, Гаага, Нідерланди) «Універсальний бібліографічний облік, Міжнародна програма МАКС», стала однією з провідних світового бібліографічного процесу.

НБ як відбиток національної пам'яті пронизує та живить усе розмаїття сучасних інформаційно-бібліографічних систем, мереж, програм – національних і міжнародних, універсальних і галузевих, державних і приватних, які функціонують у ручному та автоматизованому режимі. Історичний досвід створення НБ доводить надзвичайну складність цього процесу, що потребує розв'язання багатьох теоретичних, методичних та організаційних проблем. Основоположні розробки в сфері НБ, які завжди були в центрі уваги бібліографознавців, істориків, філологів, філософів, мали дискусійний характер. Це викликано складністю об'єкта і предмета дослідження, слабкістю наукових розробок понятійного апарату цілої галузі знання.

Нові реалії розвитку інформаційної діяльності викликали протиріччя у поняттях і термінах та визначеннях між змістом та обсягом старих і нових понять, які об'єктивно склалися під впливом нових умов. Для створення ефективної НБ на державному рівні необхідно розробити уніфіковану систему базових понять та дефініцій національної бібліографії. Поняття «національна бібліографія України» (з огляду на особливості

історичної долі українського народу) сприймається у комплексі національних та соціальних факторів, що не завжди можуть бути чітко простежені по одній або декількох ознаках: мові, території, національності тощо.

Розробка проблем НБ передбачає визначення самого поняття, головних напрямів організаційних, методичних основ бібліографії, проблем, спричинених створенням програми державної автоматизованої бібліографічної системи, а також питань, зумовлених економічними засадами НБ, авторським правом на бібліографію, кадровим забезпеченням, ефективною організацією науково-дослідної діяльності.